

Het nieuwe brand blus boek

Abe Kuipers

bron

Abe Kuipers, *Het nieuwe brand blus boek*. J. Niemeijer's uitgeversmaatschappij, Groningen 1948

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/kuip055nieu01_01/colofon.php

© 2010 dbnl

The logo for the Dutch National Bibliography (dbnl) features the letters 'd', 'b', and 'n' in a lowercase, blue, sans-serif font. The letter 'i' is replaced by a vertical line, and the 'l' is a simple vertical bar. The letters are closely spaced.

Het nieuwe brand blus boek.

Pietje en zijn zus Marie (van acht en negen jaar),
 die speelden in de tuin vóór 't huis genoeg'lijk met elkaar.
 Toen kwam een brandweer-auto langs met vreselijk geluid!
 De kinderen schrokken danig en het spelletje was uit!
 Piet en Marietje keken eerst waarheen de auto reed;
 wát of dat loeiende-geval bij hun in 't buurtje dééd.
 Er kwamen jongens áangerend, Kees, Karel en nog méér.
 en riepen in 't voorbijgaan nog: 'Een brandje bij ter Veer!'
 Steeds méér publiek kwam er op af, opééns, van alle kant.
 Het nieuws ging snel van mond tot mond: 'Er is daarginder brand.'
 Marie en Pietje liepen mee, de ogen groot van schrik!
 Ze zagen vlammen bij het dak, de rook werd al vrij dik!
 Het was het huis van Wim ter Veer, het vriendje uit de klas,
 waar reeds de brandweer, snel als steeds, met slangen bezig was.
 De commandant was zelf er bij en ging direct naar binnen.

Wat moet die man, in ál die rook, in vredesnaam beginnen?
 Já, dát is nu routine-werk, hij kan die rook trotseren
 en kruipt desnoods over de vloer, een brandwacht moet dat leren.
 Want vóór dat hij aan 't spuiten gaat luidt d'opdracht: Mensen redden!
 En dat geen brandwacht dát vergeet, wil ik wel met je wedden.

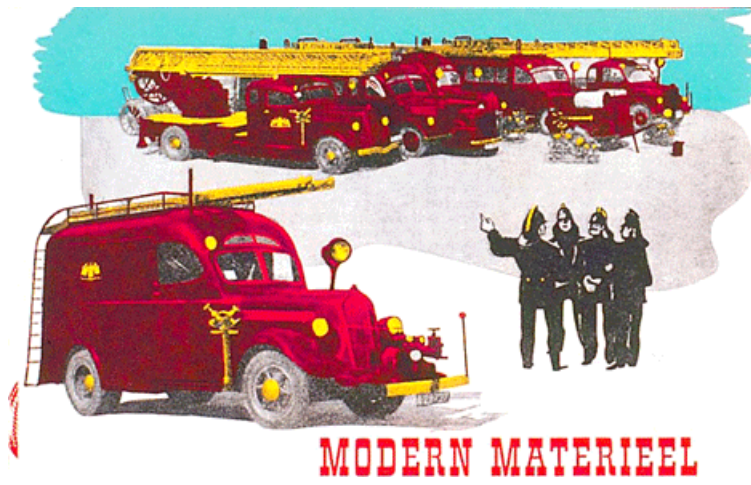
Agenten kwamen áángefietst om orde te bewaren,
't Publiek moest op een afstand staan om 't werk niet te verzwaren.
Een brigadier vertelde toen, dat hij juist had vernomen.
dat Wim nog in de woning was, niet tijdig kon ontkómen.
Zijn Ouders keken angstig naar een brandwacht met courage,
die door een raam naar binnen klom op 'n hogere étage.
En ja, dáár kwam hij al weer aan. Wát droeg hij naar beneden?
't Was Wim, die in zijn armen lag; de brandwacht keek tevreden.
Hij had z'n brandweer-plicht vervuld, de jongen was in leven,
al was hij dan ook door het vuur niet ongedeerd gebleven.
Een dokter was reeds bij de hand en ging Wim snel verbinden;
een auto van het 'Groene Kruis' was óók al gauw te vinden.
De mensen waren even stil toen Wim werd ingeladen.
Waarhéén de ziekenauto reed dat kun je al wel raden.
Wim's Ouders gingen beide mee, dat is óók te begrijpen;
natúúrlíjk hadden die geen lust om naar de brand te kijken.

De overige brandweperlui hadden niet stilgezeten
en zich inmiddels van hun taak, de brandblussing, gekweten.
De auto-spuut bracht water aan, geperst door dikke slangen,
gelégd door vóórdeur, langs de trap en verder door de gangen.

Erg lekken doet zo'n vlasslang niet, vocht doet de vezels zwellen,
zodat de vezeltjes elkáár juist waterdicht gaan knellen.
Want óók in 't huis van Wim ter Veer werd niet 'maar ráák' gespoten;
de schade, door de brand gemaakt, mag men niet gaan vergroten.
Een goede brandwacht brengt precies het water in de vuur-haard
en als hij 't óók nog zuinig doet is hij alleen zijn geld waard.

Het bleek, dat in ter Veer z'n huis de zolder flink in brand stond,
zodat de commandant direct twee spuitgasten dáár heen zond.
Ze deden eerst een masker voor omdat er zware rook hing
(een brandweerman was ánders gauw een echte 'droge-bokking').

Modern materieel

Lo ging het vroeger

Lo ging het vroeger

De mannen hadden nóg een taak, waarmee ze zich belasteen:
de veiligheid van 't meubilair, van tafels, stoelen, kasten.....
Ze sjouwden en ze zwoegden maar, het zweet liep van hun snuiten,
maar héél de inventaris stond in no-time netjes buiten.
Inmiddels was héél goed te zien, dat ook het bluswerk ópschoot,
en men nog met een dunne straal wat water op de brand spoot,
De 'ná-blussing' heet dat in 't vak, de strijd is dan gestreden:
Nú werd de schade vastgesteld, die Wim's Pa had geleden

Dat doet de brandweer enerzijds, doch óók de assurantie.
'n Schade-regelings expèrt van 'n verzekerings-instantie
liep al, met potlood en papier, de schade te noteren;
wat allemaal verloren ging aan meubilair en kleren.
Want Wim z'n Pa, dat snáp je wel, kon dat niet zèlf betalen
Wáár zou de goeie man opeens ál 't geld wèg moeten halen.
Hij was verzekerd en men zou hem 't mééste wel vergoeden.
indien althans, de brand-oorzaak geen opzet deed vermoeden.
Nu, daar was hier, geen sprake van, dat wist óók de Politie,
die hij elk brandstichtingsgeval, in opdracht van Justitie',
direct een onderzoek instelt en meestijd het succes heeft,
dat inderdaad de schuldige zijn kwadeópzet toegeeft.

Meneer ter Veer ging dus vrij-uit, maar met z'n zoon was 't ánders,
want bij 't verhoor in 't ziekenhuis (met heel veel 'waterlanders')
vertelde hij hoe 't was gebeurd; hij zat zich te vervelen

EN WAS OP ZOLDER, IN EEN HOEK, MET LUCIFERS GAAN SPELEN!!!

Het hele doosje vloog in brand, vertelde hij benepen
en in een oogwenk had het vuur toen om zich heen gegrepen!
Z'n kleren waren door de vlam metéén ook al gaan branden,
wat hij, al roepende om hulp, gedooft had met zijn handen.
Van schrik en pijn geraakte hij al spoedig buiten westen!...
En zó kwam onze Wim ter Veer heel lelijk 'in de nesten'.
Hij werd, genezen, ná een maand uit 't ziekenhuis ontslagen,
maar heeft nog járen-lang de naam 'Wim Lucifer' gedragen.

De jonge dader kreeg een les, die hij nooit zal vergeten,
en daarom vraag ik, jougeloi, of jullie 't nu óók weten

SPEEL NIET MET VUUR IN HUIS EN HOE DENK TOCH AAN DE GEVAREN

HELP MEE ONS KOSTBARE BEZIT ZORGVULDIG TE BEWAREN.

Het verhaal van wim ter veer

dat je zo juist hebt gelezen, is niet uit de duim gezogen. Het is wáár gebeurd, de namen zijn alleen veranderd. En we moeten er helaas aan toevoegen, dat we nog veel meer van dergelijke historische verkalen zouden kunnen vertellen, waarbij verschillende met zeer tragische afloop. Het is in het afgelopen jaar 15 keer voorgekomen, dat kinderen door onnadenkend spel met lucifers zélf de dupe werden en in de vlammen jammerlijk zijn omgekomen, terwijl dit bovendien aan 5 grote mensen het leven heeft gekost.

Weet je wel, dat in 1947 door kinderen 599 keer brand is gesticht met ernstige gevolgen?!

Ik zal je vertellen, wat in het plaatsje O. is gebeurd. Een jongen van 13 jaar (die beter moest weten) zette een tweetal broertjes van 8 en 6 jaar aan tot het stoken van een vuurtje bij een stro-mijt. 't Gevoig is geweest, dat óók een schuur in vlammen opging, waarbij de beide broertjes zijn omgekomen.

De ‘dappere’ 13 jarige hoofd dader zei naderhand onder tranen, dat hij ‘er erg veel spijt van had.’

Maar stel je het grote verdriet van de ouders voor, die op deze wijze hun beide jongens moesten verliezen, behalve dan nog de grote schade, die ze door deze brand hadden. Toch was deze 13-jarige jongen overigens geen abnormaal kind. Je hebt ze waarschijnlijk onder je eigen vriendjes ook wel: altijd een grote mond en ogenschijnlijk durven ze alles te ondernemen. Maar als het er op aan komt laten ze andere kinderen voor de gevolgen staan.

Ik denk heus niet, dat jij zo'n brave broeder bent (of brave zuster, want meisjes doen ook wel eens mee): ik was dat zélf ook niet en, eerlijk gezegd, heb ik op jouw leeftijd ook wel vuurtjes gestookt.

We speelden vroeger aan de rand van de stad en bij voorkeur bij een brede gracht en hadden in 't riet een oud vat

verstopt, waar we vaak mee gingen ‘varen’. Je werd dan steeds brutaler (je kent dat wel). totdat er eens eentje koppie-onder ging. En dan werd in 't aangrenzende weiland een vuurtje gemaakt om de kleren te drogen. Je stonk later een uur in de wind, maar ‘dat mocht 'em niet hinderen.’ Dat vuurtje stoken was natuurlijk verboden, maar we konden overigens in 't weiland weinig kwaad stichten.

Maar wat zijn de gevolgen als je met vuur knoeit (want ‘spelen’ is dat niet) in bos en heide en, nóg erger, bij boerderijen, schuren en hool-schelven?

Wees eerlijk. Heb je zelf bij gevaarlijke spelletjes niet altijd de gedachte: tjonge, tjonge, als dat maar goed afloopt?

Kijk, dat vind ik nou laffe spelletjes, want je weet drommels goed, dat je andere mensen schade kunt berokkenen of zelfs in levensgevaar kunt brengen.

Bovendien moet je aan het volgende een denken.

Vóór de 10de Mei 1940 waren we welvarend. Ik bedoel niet, dat we toen allemaal ‘rijk’ waren, maar welvarend betekent, dat we in staat waren om tegen een redelijk bedrag datgene te kopen, wat we nodig hadden.

De bezetters hebben daarna veel weggesleept, onze machines en gereedschappen, onze bouwmaterialen, ons vee, onze inboedels, kortom alles, wat hier vroeger in overvloed was.

Door deze roverij in ons land verarmd. Alles is schaars, de meest noodzakelijke dingen zijn moelijk verkrijgbaar en bovendien erg duur.

Je hoort Moeder toch wel eens klagen, dat ze soms haast niet weet hoe ze de touwtjes aan elkaar moet knopen (niet de touwtjes van jouw broek, omdat je de bretels weer eens kapot gemaak: hebt, maar de ‘touwtjes’ van de huishouding).

Wat zou het dus voor je Ouders een ramp zijn, als ze door geknoei met lucifers (zie Wim ter Veer) de meubels, kleren en verdere eigendommen zouden moeten verliezen. Nee, jongelui, speel zo hard en zo veel als je kunt, maar doe ‘gezonde’ spelletjes, als 't niet anders kan met een bloedneus en een buil op je hoofd!

Maar géén grapjes met lucifers!

En..... let een beetje op het kleinere grut! Ze weten in een onbewaakt ogenblik soms aan lucifers te komen. Jij bent óók verantwoordelijk voor je broertjes en zusjes en neemt ze dit gevaarlijke speelgoed af.

Vader en Moeder zullen je dan flink vinden, evenals
de Schrijver

Waar en niet waar

Is het je wel eens opgevallen, dat grote mensen soms dingen zeggen en schrijven, die tegelijk juist en onjuist zijn? Die waar zijn en toch ook weer niet-waar? Nooit opgemerkt? Welnu, dan zal ik je een voorbeeld geven. Let maar op de laatste zin van dit bericht uit het ‘gemengde nieuws’ van je krant:

Een jongen, die met lucifers speelde, veroorzaakte een felle binnenbrand in de Jan-Steenstraat 13, bewoond door de familie Pech. De brandweer, die spoedig ter plaatse kwam, greep krachtig in, maar kon niet voorkomen, dat huis en inventaris zwaar beschadigd werden. Verzekering dekt de schade.

Eerlijk is eerlijk: die wat beweert, moet de waarheid van zijn bewering ook bewijzen. Ik moet dus aantonen, dat het ‘verzekering dekt de schade’ uit het krantenbericht tegelijk waar en niet waar is. Als jullie naar mij luisteren wilt, kun je aan het eind zelf zeggen, of ik gelijk had of niet.

Eerst zal ik uitleggen, dat het waar is, dat de schade door verzekering gedekt was. Daartoe ben ik op onderzoek uitgegaan. Als een echte detective begaf ik mij naar de Jan-Steenstraat met de bedoeling, daar op een of andere wijze uit te zoeken, in welk huis brand geweest was. Mijn speurdersinstinct en mijn neus wezen mij de weg. Al spoedig vond ik een nog smeulende, stinkende ruïne. Bij en in die ruïne trof ik een paar heren, die, toen ik vroeg, wat zij uitvoerden, met de brandverzekering bleken te maken te hebben. Ik had dus beet en stelde maar meteen de vraag of het waar was, dat de schade door verzekering gedekt was.

De een knikte van ja: de andere voegde daaraan toe, dat zij bijna klaar waren met het berekenen van de schade; als ik een kwartiertje wilde wachten, konden zij mij wel meer vertellen. Ik gebruikte die tijd om eens op de plaats des onheils (zoals dat heet) rond te neuzen, maar van de jongen en zijn lucifers vond ik geen spoor meer. Dus zocht ik de beide heren maar weer op. Zij waren net klaar gekomen en hadden uitgerekend, dat de schade aan het huis op *f* 15.325.- en die aan de inboedel op *f* 3.627.- te staan kwam.

‘Dus moet meneer Pech *f* 15.325.- plus *f* 3.627.- hebben om de zaak weer in order te maken?’

‘Zo is het.’

‘En heeft hij zo'n groot bedrag beschikbaar?’

‘Nog niet, maar binnen twee weken zal de verzekering maatschappij hem de totale *f* 18.952.- uitbetaald hebben.’ Met een woord van dank verliet ik de heren.

Maar ik zei reeds, dat ik een detective-instinct heb: dat gesprek was mij niet genoeg. Bijna negentien duizend gulden is een hele som en ik moest zekerheid hebben. Dus zocht ik na 14 dagen de Heer Pech eens op in zijn tijdelijke woning. Op mijn vraag vertelde hij mij, dat hij twee dagen tevoren de *f* 18.952.- had ontvangen. Hij deed een enthousiast verhaal over de maatregelen, die hij voor het herstel reeds genomen had. Met de van de assurantie ontvangen som kon hij de schade helemaal herstellen.

Ik ging tevreden huiswaarts, want ik was ervan overtuigd.

dat de schade bij Pech ten volle door verzekering was gedekt.

En toch houd ik tegelijk vol, dat het niet waar is, dat de schade door verzekering gedekt was. Om dat te kunnen bewijzen, moet ik jullie op een nogal geleerd betoog vergasten. Het gaat over economie. Schrik maar niet, hoor, want ieder met een gezond stel hersens kan het volgen. Toen ik de schade bekeek van het standpunt van meneer Pech uit, bleek, zijn schade door verzekering gedekt te zijn. Maar ik kan de zaak ook anders aanpakken, door mij te stellen op het standpunt van het Nederlandse volk. Wij met z'n allen bezitten de grond waarop onze huizen staan, waarop wij groente en graan verbouwen, waarop onze koeien grazen, waaruit wij de steenkool delven enz. Wij bezitten nog meer, wij zijn nog rijker, want wij hebben behalve deze grond ook de huizen, boerderijen en fabrieken, de auto's, de treinen, de machines enz. enz. Dank zij dit bezit en de arbeid van ons volk kunnen wij beschikken over voedsel en kleding, over onderdak enz. enz. Wat gebeurde er nu toen het huis en de inboedel van der Heer Pech verbrandden? Het is, als je even dóórdenkt, wel duidelijk, dat wij met z'n allen één huis en één huis en één inboedel armer geworden zijn.

Ho, ho, hoor ik al zeggen. Meneer Pech bouwt toch dank zij de verzekering z'n huis weer op en koopt weer een inboedel?..... Dat is waar, maar waaruit wordt het nieuwe huis opgebouwd en de nieuwe inboedel gemaakt? Niet uit het materiaal van het oude huis en de vroegere inboedel, want dat is door de brand verloren gegaan.

Nee, om zijn huis weer op te bouwen zal Meneer Pech nieuwe stenen, nieuw hout en nieuw glas nodig hebben. En de tafels, stoelen en kasten zullen van nieuw hout, het linnengoed van nieuw linnen, het servies van nieuw aardewerk gemaakt moeten worden.

Met al die nieuwe zaken had het Nederlandse volk, indien er geen brand gewoed had, iemand anders dan Meneer Pech kunnen helpen. Bijv. een van de vele gezinnen, die door de oorlog alles zijn kwijtgeraakt.

En moeten die nieuwe goederen uit het buitenland komen, dan moeten zij ook met buitenlands geld betaald, worden. Waarvoor het Nederlandse volk anders graan, vlees genees middelen enz, had kunnen kopen.

Zo lijdt ons volk als geheel altijd schade door het vet[...] van één huis en één inboedel.

Het was een moeilijk, droog betoog. Maar het is de moeite waard, het goed door te lezen. Dan kun je uit makem of ik gelijk had of niet. En, als je het met mij [...] kun je, als grote mensen weer eens zo iets zugges, aantonen:

‘Verzekering dekt de schade’ is waar, als wij denken aan de schade, die de man leed, wiens goederen verloren gingen.

‘Verzekering dekt de schade’ is tegelijk niet waar, als wij denken aan het bezit van ons volk als geheel. Dan betekent vernietiging van huizen en goederen door brand en andere onheilen voor ons volk altijd schade. Het is [...] belang en ons aller taak ervoor te zorgen, dat onze huizen niet door brand vernield worden.